

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: СБА-2023/07/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас:

www.audit.mn

Баруун-Урт сум

2023 он

Миндүг Аудит ХХК

Гүйцэтгэх захирал С.Энхтөр

Утас: 95957791

Цахим хаяг: director@mindug.mn

Аудитын менежер Ц.Номингоо

Утас: 90098901

Цахим хаяг: soo@mindug.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

.....	3
1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	16
Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт	17
3.5.1. Мөнгөн хөрөнгө	17
3.5.2 Авлага	17
3.5.3 Бараа материал	18
3.5.4 .Үндсэн хөрөнгө	19
3.5.5 Өр төлбөр	19
3.5.6 . Засгийн газрын хувь оролцоо	20
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	25
4.1 Ерөнхий зүйл	25
4.1.2 Материаллаг байдал	25
4.1.3Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	25
4.1.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	26
4.1.5 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	26
4.1.7 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	26
5. Менежментийн захидал	26

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

**СҮХБААТАР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

22000 Баруун-Урт сум, Сүхбаатар аймаг
Утас: 70518396, Факс: 70518396
E-mail: Sukhbaatar@audit.gov.mn

**СҮХБААТАР АЙМГИЙН ОНГОН
СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА Э.МӨНХБАТ
ТАНАА**

2022.03.02 № 166
танай _____ - ны № _____ -т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.3-д заасны дагуу Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны 12-р сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 2,032.4 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Байгууллагын үйл ажиллагааны тасралтгүй байх зарчим, холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээний анхаарал татсан асуудал болон санхүүгийн тайлангийн хойших үйл явдал, бусад асуудлын талаар тодорхойгүй байдал үүсээгүй байна.

Аудитын гол асуудал

Дээд шатны төсвийн захирагчаас батлагдсан төсвийн хүрээнд байгууллагын төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, арга хэмжээг санхүүжүүлэхэд нийт 2,392.2 сая төгрөг төсөвлөж, гүйцэтгэлээр 1,782.2 сая төгрөг буюу 74 хувийн гүйцэтгэлтэй байна.

2021 оны гүйцэтгэлээс 2,630.6 сая төгрөг ба 51 хувиар санхүүжилтын орлого буурсан үзүүлэлттэй байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Шалгагдагч байгууллагын санхүүгийн тайлангаас бусад үйл ажиллагааны тайлан, мэдээ, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт зэрэг мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийсэн. Үйл ажиллагааны тайлан, бусад мэдээлэлд материаллаг буруу илэрхийлсэн зүйл илрээгүй тул аудит хийсэн санхүүгийн тайланд залруулга хийх шаардлагагүй гэж үзлээ.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР М.НАРАНТУЯА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ**2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан**

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,243,600,378.67	1,230,719,528.93
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	814,819,025.10	848,678,728.70
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	814,819,025.10	848,678,728.70
3121	Төгрөг	814,819,025.10	848,678,728.70
31211	Төрийн сангийн харилцах	768,127,527.95	786,683,672.63
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	45,611,495.15	61,995,056.07
31216	Нэмэлт санхүүжилтийн арилжааны банк	1,080,002.00	
33	АВЛАГА	191,502,317.36	142,180,284.83
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	97,957,800.00	
33401	Дансны авлага /ТӨҮГ/	10,793,836.00	1,778,176.00
33402	Татвар, НДШ – ийн авлага /ТӨҮГ/		567,742.83
335	Бусад авлага	82,750,681.36	139,834,366.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	1,192,579.36	
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	81,558,102.00	139,834,366.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	237,279,036.21	234,860,515.40
351	Түүхий эд материал	55,174,581.23	25,461,048.71
35110	Тусгай зориулалттай материал	11,121,906.95	
35130	Эм боох материал	44,052,674.28	25,461,048.71
35200	Дуусаагүй үйлдвэрлэл		79,376,514.00
354	Хангамжийн материал	155,064,454.98	27,075,552.69
35410	Бичиг хэргийн материал	5,618,850.00	3,970,550.00
35420	Аж ахуйн материал	107,677,537.65	9,856,076.70
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	170,000.00	555,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	10,432,873.50	3,299,999.99
35450	Барилгын засварын материал	300,000.00	788,100.00
35460	Хүнсний материал	12,365,627.00	
35470	Бусад хангамжийн материал	18,499,566.83	8,605,826.00
35600	Мал амьтад	27,040,000.00	102,947,400.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	-	5,000,000.00
36300	Тэжээлийн нөөц		5,000,000.00

2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	4,997,505,794.53	2,977,957,339.38
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	4,997,505,794.53	2,977,957,339.38
392	Биет хөрөнгө	4,929,960,594.45	2,960,884,670.51
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	4,412,297,943.00	2,313,903,124.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	475,752,787.90	295,388,913.49
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	403,814,332.00	533,463,341.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	285,046,127.94	223,765,256.05
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	676,224,689.15	138,416,458.30
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	392,358,383.96	68,704,489.54
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	221,884,666.16	60,816,691.06
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	182,013,744.91	51,911,679.73
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	758,101,260.00	802,686,374.48
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	220,270,860.15	248,630,979.52
39217	Ном	13,079,609.00	
393	Биет бус хөрөнгө	67,499,900.08	17,027,368.87
39301	Програм хангамж	4,866,789.00	5,599,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	4,386,788.92	1,976,031.13
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	67,960,400.00	14,394,400.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	940,500.00	990,000.00
394	Бусад хөрөнгө /ТӨҮГ/	45,300.00	45,300.00
39405	Бусад эргэлтийн бус хөрөнгө /ТӨҮГ/	45,300.00	45,300.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	6,241,106,173.20	4,208,676,868.31
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	1,592,509,273.17	1,747,250,248.87
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	1,592,509,273.17	1,747,250,248.87
413	Өглөг	22,648,379.51	5,323,461.51
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	114,075.00	
4136	Бусад өглөг	22,534,304.51	5,323,461.51
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	14,689,068.00	
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	890,000.00	
41363	Татварын өглөг /ТӨҮГ/	6,955,236.51	5,323,461.51
414	Урьдчилж орсон орлого	1,569,860,893.66	1,741,926,787.36
41440	Бусад урьдчилж орсон орлого	1,569,860,893.66	1,741,926,787.36
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	4,648,596,900.03	2,461,426,619.44
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	4,648,596,900.03	2,461,426,619.44

511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,766,923,533.21	615,484,262.17
51101	Өмч: - төрийн	1,753,885,133.21	610,945,862.17
51102	- хувийн	13,038,400.00	4,538,400.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	1,731,121,899.34	1,597,836,338.97
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,189,768,428.00	3,682,130,922.33
51220	Тайлант үеийн үр дүн	541,353,471.34	(2,084,294,583.36)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,150,551,467.48	248,106,018.30
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	6,241,106,173.20	4,208,676,868.31

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	4,994,810,840.39	2,211,158,864.46
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	238,487,263.53	588,877,674.34
110	Орлогын албан татвар	87,965,210.53	485,162,726.91
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	87,965,210.53	485,162,726.91
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх		376,075,207.60
110002	Үйл ажиллагааны орлого	23,272,147.09	43,935,092.80
110003	Хөрөнгийн орлого	42,154,241.35	43,187,402.22
110008	Шууд бус орлого	22,538,822.09	21,965,024.29
113	Хөрөнгийн албан татвар	141,831,822.00	99,088,844.43
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар		8,537,584.43
113002	Бууны албан татвар	1,554,000.00	1,668,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	140,277,822.00	88,883,260.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	8,690,231.00	4,626,103.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	3,602,901.00	2,966,000.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	2,796,901.00	2,246,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	806,000.00	720,000.00
1181	Газрын төлбөр	1,287,330.00	1,660,103.00
118101	Газрын төлбөр	1,287,330.00	1,660,103.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	3,800,000.00	-
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	3,800,000.00	
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	598,808,602.95	647,691,986.12
120	Нийтлэг татварын бус орлого	598,808,602.95	647,691,986.12
120002	Хүүгийн орлого	18,120.14	
120003	Торгуулийн орлого	20,991,250.00	8,345,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	3,584,108.00	6,489,261.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих		4,200,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,258,309.00	
1200044	Гадаадын эх үүсвэрээс санхүүжих/зээлийн хүүгийн орлого/	2,325,799.00	2,289,261.00
120005	Түрээсийн орлого	1,900,000.00	1,710,000.00
120009	Бусад орлого	82,521,200.00	284,736,000.00
120010	Борлуулалтын орлого (цэвэр) /ТӨҮГ/	591,446,355.66	545,835,984.38
120011	Борлуулалтын өртөг /ТӨҮГ/	(415,827,287.78)	423,326,173.74
120012	Эрхийн шимтгэлийн орлого /ТӨҮГ/үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого үндсэн хөрөнгө	314,174,856.93	223,901,914.48

	бараа материал/		
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	4,157,514,973.91	974,589,204.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	2,247,357,800.00	461,086,100.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	2,121,071,700.00	
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	126,286,100.00	461,086,100.00
131009	Оны эхний үлдэгдлээс санхүүжих		
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	385,999,779.00	23,650,852.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	26,389,600.00	
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	75,357,729.00	
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	92,607,490.00	1,629,200.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	191,644,960.00	22,021,652.00
131106	Төсвийн урамшуулал		
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,421,275,844.91	477,665,600.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	878,394,700.00	334,648,300.00
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	24,553,544.91	-
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	518,327,600.00	143,017,300.00
1330	Төсвийн захирагчдаас	103,500.00	12,186,652.00
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	103,500.00	12,186,652.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	102,778,050.00	-
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	102,778,050.00	
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	4,289,932,185.64	1,361,016,017.33
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,289,932,185.64	1,361,016,017.33
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,495,547,260.30	1,267,798,535.72
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,030,488,865.86	386,084,218.44
210101	Үндсэн цалин	1,422,872,128.09	297,719,752.99
210102	Нэмэгдэл	450,014,898.95	61,873,508.96
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	7,071,000.00	
210104	Урамшуулал	146,383,338.82	18,382,089.49
210105	Гэрээт ажлын хөлс	4,147,500.00	8,108,867.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	274,010,643.71	47,435,101.45
210201	Тэтгэврийн даатгал	195,585,399.42	32,627,278.34
210202	Тэтгэмжийн даатгал	20,050,806.30	3,838,432.17
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	15,614,484.94	3,067,301.64
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,887,339.79	699,476.28
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	38,872,613.26	7,202,613.02
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	248,341,921.73	295,244,669.78
210301	Гэрэл, цахилгаан	17,067,236.73	20,998,840.08
210302	Түлш, халаалт	229,963,285.00	272,561,829.70
210303	Цэвэр, бохир ус	1,311,400.00	1,684,000.00

2104	Хангамж, бараа материалын зардал	94,723,305.00	81,394,375.43
210401	Бичиг хэрэг	8,472,749.00	4,720,128.00
210402	Тээвэр, шатахуун	55,674,335.00	60,513,860.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	9,408,682.00	2,480,890.00
210404	Ном, хэвлэл	3,301,600.00	
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,458,800.00	3,095,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	13,407,139.00	10,584,497.43
2105	Нормативт зардал	258,368,730.83	-
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	186,343,212.83	
210502	Хоол, хүнс	65,876,318.00	
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	6,149,200.00	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	25,541,900.00	34,440,360.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,268,500.00	13,614,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл		165,000.00
210604	Урсгал засвар	24,273,400.00	20,661,360.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,737,400.00	7,422,600.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,737,400.00	7,422,600.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	263,293,031.82	162,637,683.06
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	130,681,124.00	60,912,255.67
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,188,000.00	
210803	Даатгалын үйлчилгээ	64,350.00	70,700.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	281,881.00	220,275.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	22,000.00	66,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,167,992.00	9,670,000.00
210807	Газрын төлбөр	164,120.00	10,054.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	124,460.00	82,900.00
210811	Ерөнхий ба удирдлагын зардал /ТӨҮГ/	126,544,894.08	91,487,194.59
210814	Орлогын татварын зардал /ТӨҮГ/	2,054,210.74	118,303.80
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	294,041,461.35	253,139,527.56
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	54,774,110.00	134,845,680.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	15,226,350.00	6,882,350.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	224,041,001.35	111,411,497.56
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	794,384,925.34	93,217,481.61
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	96,725,274.00	47,651,872.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	6,193,400.00	6,193,400.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	1,250,000.00	15,660,072.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	37,050,274.00	
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж		25,068,400.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	52,231,600.00	730,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	697,556,151.34	45,565,609.61
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	647,500,100.00	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	50,056,051.34	33,378,957.61
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	103,500.00	12,186,652.00

213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	103,500.00	12,186,652.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	704,878,654.75	850,142,847.13
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	138,256,217.83	2,934,437,430.49
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	17,636,110.83	2,934,437,430.49
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(138,256,217.83)	2,934,437,430.49
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	566,622,436.92	(2,084,294,583.36)

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,318,975,261.73	950,603,004.01	1,138,328,191.04	3,407,906,456.78
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	447,948,271.48	199,948,463.47	(1,724,744,508.32)	(1,076,847,773.37)
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,766,923,533.21	1,150,551,467.48	(586,416,317.28)	2,331,058,683.41
C07	Тайлант үеийн үр дүн			541,353,471.34	541,353,471.34
C08	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,766,923,533.21	1,150,551,467.48	1,731,121,599.34	4,648,593,690.03
D01	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,766,923,533.21	1,150,551,467.48	1,731,121,599.34	4,648,593,690.03
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	(1,151,439,271.04)	(902,445,449.18)	(441,395,398.45)	(2,495,280,118.67)
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	615,484,262.17	248,106,018.30	1,289,726,500.89	2,153,316,781.36
D08	Тайлант үеийн үр дүн			2,084,294,583.36	2,084,294,583.36
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	615,484,262.17	248,106,018.30	1,597,836,338.97	2,461,426,619.44

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	5,124,082,833.97	2,493,439,331.44
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	238,487,263.53	588,877,674.34
110	Орлогын албан татвар	87,965,210.53	485,162,726.91
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	87,965,210.53	485,162,726.91
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх		376,075,207.60
110002	Үйл ажиллагааны орлого	23,272,147.09	43,935,092.80
110003	Хөрөнгийн орлого	42,154,241.35	43,187,402.22
110008	Шууд бус орлого	22,538,822.09	21,965,024.29
113	Хөрөнгийн албан татвар	141,831,822.00	99,088,844.43
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар		8,537,584.43
113002	Бууны албан татвар	1,554,000.00	1,668,000.00

113004	Малд ногдуулах албан татвар	140,277,822.00	88,883,260.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	8,690,231.00	4,626,103.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	3,602,901.00	2,966,000.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	2,796,901.00	2,246,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	806,000.00	720,000.00
1181	Газрын төлбөр	1,287,330.00	1,660,103.00
118101	Газрын төлбөр	1,287,330.00	1,660,103.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	3,800,000.00	-
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	3,800,000.00	
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	825,886,096.53	929,972,453.10
120	Нийтлэг татварын бус орлого	825,886,096.53	929,972,453.10
120003	Торгуулийн орлого	20,991,250.00	8,345,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	89,869,598.00	33,212,997.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	88,611,289.00	33,212,997.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,258,309.00	
120009	Бусад орлого	85,374,315.00	286,331,000.00
120013	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого /ТӨҮГ/	629,650,933.53	602,083,456.10
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	4,059,709,473.91	974,589,204.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	2,247,357,800.00	461,086,100.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	2,121,071,700.00	
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	126,286,100.00	461,086,100.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	386,152,079.00	23,650,852.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	26,389,600.00	
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	75,357,729.00	
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	92,759,790.00	1,629,200.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	191,644,960.00	22,021,652.00
131106	Төсвийн урамшуулал		
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,421,275,844.91	477,665,600.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	878,394,700.00	334,648,300.00
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	24,553,544.91	-
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	518,327,600.00	143,017,300.00
1330	Төсвийн захирагчдаас	103,500.00	12,186,652.00
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	103,500.00	12,186,652.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	4,820,250.00	-
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	4,820,250.00	
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	4,563,099,314.69	1,739,421,271.36
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,563,099,314.69	1,739,421,271.36
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,743,606,023.77	1,645,079,887.52
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,128,099,658.81	484,653,079.44
210101	Үндсэн цалин	1,423,037,003.84	297,709,752.99
210102	Нэмэгдэл	450,014,898.95	60,272,468.96
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	7,071,000.00	
210104	Урамшуулал	146,383,338.82	19,983,129.49
210105	Гэрээт ажлын хөлс	4,147,500.00	8,108,867.00
210106	Ажиллагчдад төлсөн /ТӨҮГ/	97,445,917.20	98,578,861.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх	301,808,977.13	75,951,437.66

	ШИМТГЭЛ		
210201	Тэтгэврийн даатгал	195,585,399.42	32,627,278.34
210202	Тэтгэмжийн даатгал	20,050,806.30	3,838,432.17
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	15,614,484.97	3,067,301.64
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,887,339.79	699,476.28
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	38,872,613.23	7,202,613.02
210206	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн /ТӨҮГ/	27,798,333.42	28,516,336.21
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	307,773,075.74	356,725,005.59
210301	Гэрэл, цахилгаан	21,792,236.73	20,998,840.08
210302	Түлш, халаалт	225,330,666.50	272,561,829.70
210303	Цэвэр, бохир ус	1,311,400.00	1,684,000.00
210305	Ашиглалтын зардалд төлсөн /ТӨҮГ/	59,338,772.51	61,480,335.81
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	480,506,843.01	392,985,389.79
210401	Бичиг хэрэг	10,104,649.00	4,723,478.00
210402	Тээвэр, шатахуун	53,788,015.00	26,507,100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	9,525,682.00	2,810,890.00
210404	Ном, хэвлэл	3,514,600.00	
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	8,636,650.00	3,174,450.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	10,785,700.00	999,600.00
210409	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн /ТӨҮГ/	78,811,359.01	103,056,137.16
210410	Бараа материал худалдан авахад төлсөн /ТӨҮГ/	305,340,188.00	251,713,734.63
2105	Нормативт зардал	249,666,404.00	49,450.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	176,824,181.00	
210502	Хоол, хүнс	66,170,723.00	
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	6,671,500.00	49,450.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	32,130,450.00	35,401,360.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,509,300.00	13,988,300.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	100,000.00	415,000.00
210604	Урсгал засвар	28,521,150.00	20,998,060.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,709,700.00	7,422,600.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,709,700.00	7,422,600.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	159,714,018.08	118,302,275.04
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	121,213,754.00	63,728,255.67
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,188,000.00	
210803	Даатгалын үйлчилгээ	64,350.00	70,700.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	281,881.00	220,275.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	22,000.00	66,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,809,792.00	10,257,500.00
210807	Газрын төлбөр	164,120.00	10,054.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	40,000.00	
210816	Татварын байгууллагад төлсөн /ТӨҮГ/	33,739,896.08	37,587,162.37
210817	Даатгалын төлбөрт төлсөн /ТӨҮГ/	322,725.00	
210818	Бусад мөнгөн зарлага /ТӨҮГ/	867,500.00	6,362,328.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	77,196,897.00	173,589,290.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	58,328,997.00	163,738,730.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	18,867,900.00	9,850,560.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	819,493,290.92	94,341,383.84
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	96,564,674.00	47,651,872.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	6,193,400.00	6,193,400.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	1,430,000.00	15,660,072.00

213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	36,494,174.00	
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж		25,068,400.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	52,447,100.00	730,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	697,659,651.34	45,565,609.61
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	647,500,100.00	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	50,056,051.34	33,378,957.61
213404	нэмэлт санхүүжилтийн төвлөрүүлэг шилжүүлэг	103,500.00	12,186,652.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	25,268,965.58	1,123,902.23
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	25,268,965.58	
213505	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт		1,123,902.23
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	560,983,519.28	754,018,060.08
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	204,071,766.30	635,158,356.48
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	204,071,766.30	635,158,356.48
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	204,071,766.30	635,158,356.48
220001	Барилга байгууламж		150,051,277.00
221001	Их засвар		19,499,984.00
222001	Тоног төхөөрөмж		279,752,871.04
223001	Бусад хөрөнгө	120,620,107.00	171,864,224.44
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	83,451,659.30	13,990,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(204,071,766.30)	(635,158,356.48)
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	-	(85,000,000.00)
230001	Эргэж төлөгдөх зээл		(85,000,000.00)
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	(85,000,000.00)
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	356,911,752.98	33,859,703.60
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	457,907,272.12	814,819,025.10
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	814,819,025.10	848,678,728.70

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,392,215,000.00	1,814,027,520.82
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,204,415,400.00	1,107,859,164.34
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,154,596,300.00	1,060,207,292.34
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	403,137,000.00	386,074,218.44
210101	Үндсэн цалин	273,249,800.00	297,709,752.99
210102	Нэмэгдэл	76,364,800.00	60,272,468.96
210104	Урамшуулал	19,502,800.00	19,983,129.49
210105	Гэрээт ажлын хөлс	34,019,600.00	8,108,867.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	49,000,000.00	47,435,101.45

210201	Тэтгэврийн даатгал	33,390,200.00	32,627,278.34
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,928,300.00	3,838,432.17
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,142,700.00	3,067,301.64
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	776,400.00	699,476.28
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,762,400.00	7,202,613.02
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	358,202,700.00	295,244,669.78
210301	Гэрэл, цахилгаан	27,049,500.00	20,998,840.08
210302	Түлш, халаалт	322,895,200.00	272,561,829.70
210303	Цэвэр, бохир ус	8,258,000.00	1,684,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	33,415,000.00	32,651,318.00
210401	Бичиг хэрэг	3,500,000.00	4,723,478.00
210402	Тээвэр, шатахуун	21,600,000.00	21,377,900.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,460,000.00	2,760,890.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,175,000.00	3,174,450.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	680,000.00	614,600.00
2105	Нормативт зардал	125,000.00	49,450.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	125,000.00	49,450.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	51,350,000.00	46,332,860.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	24,935,000.00	24,919,800.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	415,000.00	415,000.00
210604	Урсгал засвар	26,000,000.00	20,998,060.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,865,000.00	7,422,600.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,865,000.00	7,422,600.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	74,316,600.00	71,771,784.67
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	58,611,600.00	58,088,755.67
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	225,000.00	
210803	Даатгалын үйлчилгээ	765,000.00	70,700.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	284,000.00	220,275.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	95,000.00	66,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	14,176,000.00	13,316,000.00
210807	Газрын төлбөр	110,000.00	10,054.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	50,000.00	
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	177,185,000.00	173,225,290.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	165,250,000.00	163,635,230.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	11,935,000.00	9,590,060.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	49,819,100.00	47,651,872.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	49,819,100.00	47,651,872.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	6,193,400.00	6,193,400.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	16,737,300.00	15,660,072.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	25,068,400.00	25,068,400.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,820,000.00	730,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	965,928,300.00	621,168,356.48
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	965,928,300.00	621,168,356.48
220001	Барилга байгууламж	232,592,500.00	150,051,277.00
221001	Их засвар	180,737,000.00	19,499,984.00
222001	Тоног төхөөрөмж	300,000,000.00	279,752,871.04
223001	Бусад хөрөнгө	252,598,800.00	171,864,224.44
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	221,871,300.00	85,000,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	221,871,300.00	85,000,000.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,392,215,000.00	1,782,158,261.34
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	2,042,101,200.00	1,748,945,264.34
132001	Орон нутгийн төсвөөс	1,528,870,200.00	1,287,859,164.34
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	513,231,000.00	461,086,100.00

120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	350,113,800.00	33,212,997.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	51,442,000.00	33,212,997.00
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	298,671,800.00	
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		302,760,563.55
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		270,847,403.84
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	6.00	6.00
610001	Төсвийн байгууллага	6.00	6.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	142.00	142.00
620001	Удирдах ажилтан	11.00	11.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	86.00	92.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	37.00	32.00
620004	Гэрээт ажилтан	8.00	7.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	-	24,730,854.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	-	24,730,854.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	-	24,730,854.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	-	5,564,200.00
210402	Тээвэр, шатахуун		5,129,200.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр		50,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс		385,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	5,900,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж		5,900,000.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	13,266,654.00
213303	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг		1,080,002.00
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг		12,186,652.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-	23,650,852.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	23,650,852.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		1,629,200.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		22,021,652.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		1,080,002.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын Засаг дарга “Монгол улсын үндсэн хууль, бусад хууль аймаг сумын удирдлагын бодлогыг чандлан баримталж, үндэсний язгуур ашиг сонирхолд захирагдан төр иргэний харилцааг ил тод нээлттэй болгож, иргэд олон нийтийн санал санаачилгад тулгуурлан төрийн бодлогыг шударгаар хэрэгжүүлэн үйлчилж, төрд чин үнэнчээр үйлчлэх” гэж тодорхойлжээ. Төрийн албаны нэгдмэл байдлыг хангаж, төрийн бодлого шийдвэрийг иргэдэд шуурхай үзүүлж, төрийн бодлого шийдвэрийг цаг алдалгүй хэрэгжүүлэх” гэж тодорхойлжээ.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

2021 онд шинэчлэн баталсан Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийг үйл ажиллагаандаа мөрдөж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөгүй байна

Дотоод аудит/аудиторын чиг үүрэг түүний гүйцэтгэсэн ажлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах /дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ. Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс болон санхүү хяналт аудитын алба санхүүгийн үйл ажиллагаанд хяналт хийдэг байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллага нь нийтлэг мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг мөрдлөг болгон холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцүүлэн бүртгэл хөтөлдөг бөгөөд өөрийн байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын бичиг баримттай болох шаардлагатай байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан “Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

3.5.1. Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл 848.6 сая төгрөг болж, 33.8 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
<i>Банканд байгаа бэлэн мөнгө</i>	45.6	61.9	16.3	7.3
<i>Төрийн сангийн харилцах</i>	768.1	786.7	18.6	9.7
<i>Нэмэлт санхүүжилт</i>	1.0		-1.0	-
Дүн	814.8	848.6	33.8	100

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд байгаа 848.6 сая төгрөгийн 786.7 сая төгрөг төрийн сангийн урсгал санхүүжилтийн харилцах дансанд, 61.9 сая төгрөг арилжааны банкны дансанд байршиж байна.

3.5.2 Авлага

Авлага дансны эцсийн үлдэгдэл 142.1 сая төгрөг болж, 49.4 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №2 Авлагын үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
<i>Дансны авлага /ТӨҮГ/ авлага</i>	10.8	1.8	-9.0
<i>Төлбөртэй үйлчилгээний авлага</i>	97.9	0	-97.9
<i>Татвар, НДШ – ийн авлага /ТӨҮГ/</i>	0.0	0.5	0.5
<i>Байгууллагаас авах авлага</i>	1.2	0.0	-1.2
<i>Хувь хүмүүсээс авах авлага</i>	81.6	139.8	58.3
Дүн	191.5	142.1	-49.4

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Авлагын үлдэгдэлд Сум хөгжүүлэх сангаас олгосон зээлийн авлага 58.3 хувь байгаа бөгөөд тайлант онд шинээр зээл олгосон нь нөлөөлсөн байна.

3.5.3 Бараа материал

Бараа материалын эцсийн үлдэгдэл 239.8 сая төгрөг болж, 2.6 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт №3 Бараа материалын үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний Үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
<i>Тусгай зориулалттай материал</i>	11.1	0	-11.1
<i>Эм боох материал</i>	44.1	25.5	-18.5
<i>Дуусаагүй үйлдвэрлэл</i>	0.0	79.4	79.4
<i>Бичиг хэргийн материал</i>	5.6	3.9	1.7
<i>Аж ахуйн материал</i>	107.7	9.9	-97.9
<i>Сэлбэг хэрэгсэл</i>	0.1	0.5	0.4
<i>Түлш тослох материал</i>	10.4	3.3	-7.1
<i>Барилга засварын материал</i>	0.3	0.8	0.4
<i>Хүнсний материал</i>	12.4	0	-12.4
<i>Бусад хангамжийн материал</i>	18.5	8.6	-9.9
<i>Мал амьтад</i>	27.0	102.9	75.9
<i>Нөөцийн бараа</i>	0.0	5,0	5.0
Дүн	237.2	239.8	2.6

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Бараа материалын дансны 239.8 сая төгрөгийн үлдэгдэлд аж ахуй, эм боох, түлш тослох, бусад хангамжийн материал, дуусаагүй үйлдвэрлэл болон мал амьтад гол нөлөөлж байна. Мөн бараа материалын үлдэгдлийн 47.8 хувийг ЗДТГазар эзэлж байна.

3.5.4 .Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл 2,977.9 сая төгрөг болж, 2,019.6 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №4 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барилга байгууламж	4,412.2	2018.5	-2393.8
Тээврийн хэрэгсэл	403.8	309.6	-94.1
Машин тоног төхөөрөмж	676.2	69.7	-66.5
Тавилга эд хогшил	221.8	8.9	-213
Номын фонд	13.0	0.0	13.1
Бусад үндсэн хөрөнгө	758.1	554.0	-204
Программ хангамж	4.8	3,6	1.2
Бусад биет бус хөрөнгө	67.9	13.3	54.6
Бусад хөрөнгө	0.4	0.4	0.0
Дүн	4,997.5	2,977.9	-2,019.6

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд үндсэн хөрөнгө төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 13.9 сая, шилжүүлэн авсан 232.7 сая , үнэ төлбөргүй хандиваар авсан 114.2 сая, дахин үнэлгээгээр 22.4 сая төгрөг нийт 383.2 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, Ерөнхий боловсролын сургууль, хүүхдийн цэцэрлэг, Соёлын төв, Эрүүл мэндийн төвийн үндсэн хөрөнгийг бүтцийн өөрчлөлтөөр улсын төсөвт шилжүүлж, дээд шатын төсөв захирагчид шилжүүлсэн 3,049.5 сая төгрөгөөр хасагдсан байна.

3.5.5 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эцсийн үлдэгдэл 1,747.2 сая төгрөг болж, 154.7 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт №5 Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өссөн+ Буурсан -	Дүнд эзлэх хувь
<i>Ажилчидтай холбогдсон өглөг</i>	0.1	0.0	-0.1	0.0
<i>Байгууллага төлөх өглөг</i>	14.7	0.0	-14.7	0.0
<i>Хувь хүмүүст төлөх өглөг</i>	0,8	0.0	-0.8	0.0
<i>Татварын өглөг /ТӨҮГ/</i>	6.9	5.3	-1.6	0.3
<i>Бусад урьдчилж орсон орлого</i>	1,569.8	1,741.9	172.1	99.6
Нийт дүн	1,592.5	1,747.2	154.7	100

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Богино хугацаат өр төлбөрийн үлдэгдэлд татварын өглөг 5.3 сая төгрөг, Онгон–Арвижих компани урьдчилж орсон орлого нийт 1741.9 сая төгрөгийн өр төлбөр байна.

3.5.6 . Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эцсийн үлдэгдэл 2,461.4 сая төгрөг болж, 2,187.1 сая төгрөгөөр буурсан байна.

ХҮСНЭГТ № .6 ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХУВЬ ОРОЛЦОО /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт+/, бууралт -/
<i>Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан</i>	1,753.9	610.9	-1,143.0
<i>Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/</i>	13.0	4.5	-8.5
<i>Хуримтлагдсан үр дүн</i>	1,731.1	1,597.8	- 133.3
<i>Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү</i>	1,150.5	248.1	-902.4
Дүн	4,648.5	2,461.4	-2,187.1

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Хуримтлагдсан үр дүн дансны үлдэгдэл 1,597.8 сая төгрөг болж буурсан нь тайлант үеийн 2,084.3 сая төгрөгийн үр дүнгийн бууралт, 2021 оны хуримтлагдсан үр дүнгийн 3,682.1 сая төгрөгийн өсөлтийн үр нөлөө байна. Бүтцийн өөрчлөлт хийж хөрөнгө шилжүүлсэнтэй холбогдуулан Засгийн газрын оруулсан капитал 1,143.0 сая төгрөгөөр буурсан байна.

3.6.1 Орлогын данс

Сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 05 дугаар сарын 30-ний өдрийн 01 дугаар тогтоолд зааснаар сумын төсвийн татварын орлого 600.5 сая төгрөг, татварын бус орлого 599.7 сая төгрөгөөр баталж гүйцэтгэлээр 881.9 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 73.4 хувиар биелүүлсэн байна.

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
НИЙТ ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	1,200.2	881.9	(318.3)	73.4%
ТАТВАРЫН ОРЛОГО	600.6	588.9	(11.7)	98.0%
Орлогын албан татвар	426.0	485.1	59.1	113.8%
Хувь хүний орлогын албан татвар	426.0	485.1	59.1	113.8%
Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	350.0	376.1	26.1	107.4%
Үйл ажиллагааны орлого	25.0	43.9	18.9	175.6%
Хөрөнгийн орлого	48.0	43.2	(4.8)	90%
Хөрөнгө борлуулсны орлого	3.0	3.0	3.0	-
Шууд бус орлого	-	21.9	21.9	-
Хөрөнгийн албан татвар	164.1	99.1	(65.0)	60.4%
Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар		8.5	8.5	-
Бууны албан татвар	1.6	1.7	0.1	106.2%
Малын тоо толгойд ногдуулах албан татвар	162.5	88.9	(73.7)	54.7%
Бусад татвар, төлбөр, хураамж	10.4	4.6	(5.8)	198%
Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	10.5	5.1	(5.4)	48.5%
Улсын тэмдэгтийн хураамж	2.5	2.2	(0.3)	88.0%
Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	3.0	0.7	(2.3)	23.3%
Газрын төлбөр	3,931.7	1,660.1	(2.2)	42.2%
Газрын төлбөр	3,931.7	1,660.1	(2.2)	42.2%
Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	1.0	-	1.0	-
Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	1.0	-	1.0	-
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	599.7	293.1	(306.6)	48.9
Нийтлэг татварын бус орлого	86.4	293.1	206.7	339.2%
Торгуулийн орлого	15.0	8.3	(6.6)	55.3%
Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	51.4	-	54.1	-
Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	51.4	-	54.1	-
Бусад орлого	20.0	284.7	264.7	1,423.5%
Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	513.2	-	513.2	-
Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого	513.2	-	513.2	-
ТӨСВИЙН ОРЛОГО	635.6	881.9	-246.7	138.7%

Засгийн газрын тогтоолоор цалин хөлсний хэмжээнд өөрчлөлт орсны улмаас цалингийн ашиг 376.1 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу төлөвлөснөөс 26.1 сая төгрөгийн өсөлттэй байна.

Үйл ажиллагааны орлого: 2022 оноос үйл ажиллагаа эрхэлдэг иргэдийн хялбаршуулсан горимоор тайланг авч малчдын арьс шир, ноос, ноолуурын орлогын 10 хувь 43.9 сая төгрөгийн татварын орлого орсон.

Иргэдийн орлого буурсантай шууд уялдан арилжааны банкин дахь иргэдийн мөнгөн хадгаламжийн хэмжээ буурсан учраас төлөвлөснөөс 4.8 сая төгрөгөөр дутуу буюу 43.2 сая төгрөгийн хадгаламжийн хүүгийн орлогын татвар оржээ.

Мал аж ахуйн татварын ноогдлыг 162.5 сая төгрөгөөр төлөвлөн сумын Засаг даргаар батлуулан иргэд болон багийн Засаг дарга нарт тараасан. Мөн малчин мал бүхий өрх бүрээр нэхэмжлэхийг үүсгэн мал бүхий иргэдэд хүргүүлсэн байна. Гэвч тайлант оны хувьд малын махны үнэ өсөөгүйн улмаас малчид татвар төлөх орлого буурснаас татварын орлого бүрэн төвлөрөөгүй 88.9 сая төгрөгийн татварын орлого орж 73.7 сая төгрөгөөр тасарсан байна .

Үл хөдлөх хөрөнгийн татварын 8.5 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй болж, төлөвлөснөөс 5.5 сая төгрөгийн өсөлттэй байна. Бууны татвараас 1.6 сая төгрөг орж ирсэн байна. Бусад татвар хураамжийн орлого 91.8 сая төгрөг төвлөрсөн.

Газрын төлбөрийг 3.9 сая төгрөгөөр төлөвлөсөн нь 1 газрын дуудлага худалдаа зохион байгуулахаар төлөвлөсөн боловч оролцогч байгаагүй учраас 2.2 төгрөгөөр төлөвлөгөө тасарч 1.7 сая төгрөгийн орлого оржээ .

Орон нутагт хэсгийн төлөөлөгч эхний хагас жилд ажиллаагүйтэй холбоотой хүү торгуулийн орлого 8.1 сая төгрөг төсөвт орж төлөвлөгөө 6.8 сая төгрөгөөр тасарсан байна.

Нэр заагдаагүй бусад орлогыг 20.0 сая төгрөгөөр төлөвлөснөөс 9 шонхор шувууны орлого 284.7 сая төгрөг төсөвт орж төлөвлөснөөс 264.7 сая төгрөгөөр өссөн.

3.7 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.7.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг татварын болон татварын бус орлогоос 635.6 сая төгрөг, аймгийн төсвөөс 246.4 сая төгрөг, сумын урьд оны үлдэгдлээс 705.4 сая төгрөг, Орон нутгийг хөгжүүлэх сангийн шилжүүлгээс 562.0 сая төгрөг байхаар санал оруулсан ба нийт зарлагыг 2,149.4 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна. Төсвийн төслийн санал болох 2,149.4 сая төгрөгийн зардлыг 125.8 сая төгрөгөөр бууруулж, 2,023.6 сая төгрөгийн төсөв баталсан байна.

3.7.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 5 хөтөлбөрт зориулан 2,023.6 сая төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 759.0 сая төгрөгийг урсгал зардалд, 76.1 сая төгрөгийн төрийн өмчийн байгууллагуудын тогтмол зардалд, 965,9 сая төгрөгийг хөрөнгийн зардалд, 222,6 сая төгрөгийг сум хөгжүүлэх сангаас олгох зээлд зарцуулахаар батлагджээ.

Гүйцэтгэлээр 759.0 сая төгрөгийг урсгал зардалд, 621.1 сая төгрөгийг орон нутгийн хөгжлийн санд 85.0 сая төгрөгийг сум хөгжүүлэх санд 377.3 сая төгрөгийг төрийн өмчийн тогтмол зардал нийт 1,814.0 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй байна.

Үүнд: Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг харуулав.

Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл /сая.төгрөгөөр/

№	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
70105 Орон нутгийн өөрөө удирдах ёсны байгууллага					
1	80101-Үндсэн үйл ажиллагаа	81.0	77.5	3.5	96%
2	80802-Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал	0.17	0.17	0.0	100%
3	82201-Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх	8.0	8.0	0.0	100%
Дүн		89.2	85.7	3.5	
70106 Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага					
1	80101-Үндсэн үйл ажиллагаа	347.0	331.7	15.3	96%
2	80106- Баг хорооны үндсэн үйл ажиллагаа	60.4	54.5	5.9	90%
3	80714-Ахмад настнуудад үзүүлэх хөнгөлөлт	6.2	6.2	0.0	100%
4	80802-Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал	43.4	41.2	2.2	95%
5	81102-Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	30.0	30.0	0.0	100%
6	81518-Мөрийн хөтөлбөрт тусгагдсан зардал	77.5	77.4	0.1	100%
7	81549- Ахмадын сан	1.5	1.5	0.0	100%
8	81701- Байгаль хамгаалах ,нөхөн сэргээх зардал	88.8	87.3	1.5	98%
9	82212-хур хог хаягдал орчны бохирдол	3.0	3.0	0	
10	82310-гамшгаас сэргийлэх сургалт,сурталчилгаа	12.0	12.0	0	
Дүн		669.8	644.8	25.0	
80111-Төрийн өмчийн байгууллагын тогтмол зардал					
1	80111-Төрийн өмчийн байгууллагын тогтмол зардал	76.1	377.3	-301.2	20.1%
Дүн		76.1	377.3	-301.2	
Орон нутгийн хөгжлийн сан хөтөлбөр бичих					
2	83401-итгэлцүүрээр	426.9	301.5	125.4	70.6%
2	80918- бусад	290.1	89.5	200.6	30.9%
3	83403-ОНХС ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн төлбөр	86.4			
4	83405-малын тоо толгойн албан татвар	162.5	78.1	84.4	48.1%
5	83406-ОНХС-бусад		152.1	-152.1	
Дүн		965.9	621.2	258.3	64.31%
72101 Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих					
1	82611-жижиг дунд үйлдвэрлэл дэмжих	0.65	0.0	0.7	0.0%
2	83111-сум хөгжүүлэх	221.8	85.0	136.8	38.3%
Дүн		222.5	85.0	137.5	38.2%
Нийт дүн		2,023.5	1,814.0	- 209.5	89.6%

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,814.0 сая төгрөг буюу 89.6 хувьтай байгаа нь үндсэн үйл ажиллагаа зардлын төсвийг 28.5 сая төгрөг, орон нутгийн хөгжлийн санг 258.3 сая, сум хөгжүүлэх санг 137.5 сая төгрөгөөр дутуу санхүүжүүлсэнтэй холбоотой байна. Энэ нь орон нутгийн хөгжлийн сангийн санхүүжилт дутуу хийгдсэн, сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн төлөлт хугацаандаа төлөгдөөгүйтэй холбоотой байна .

3.7.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө 1.6 сая төгрөг, төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 22.0 сая төгрөг нийт нэмэлт санхүүжилтийн орлого 23.6 сая төгрөг байна. Үүнээс бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамжийн зардалд 5.9 сая төгрөг, хангамж, бараа материалын зардалд 5.6 сая төгрөг зарцуулсан ба орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг 12.2 сая төгрөг, улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, нэмэлт санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг 1.0 сая төгрөг болжээ .

---

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын Засаг Даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах бүртгэл тайлагналтай холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Миндүг аудит ХХК–ны аудитор О.Цагаан гүйцэтгэж, туслах аудитор Ш.Ундрах, чанарын хяналтыг аудитор Б.Бүзмаа , хяналтыг Сүхбаатар аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитын менежер Г.Даваа , дарга, тэргүүлэх аудитор М.Нарантуяа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын Засаг Дарга нь 2022 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Миндүг аудит ХХК–д 2023 оны 03 дүгээр сарын 01-ны өдрийн 01/16 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.1.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2021 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зарлагыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1.5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зарлагаас 1.5 хувиар буюу 54.6 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 хувиар буюу 43.7 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Төлөвлөлтийн үе шатанд тооцсон ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.1.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.1¹, 15.2.3²-т зардлын хэмнэсэн эсэхийг өмнөх оны гүйцэтгэлтэй харьцуулж үзэхэд түлш халаалтын зардал 47.3 сая төгрөгөөр , цэвэр бохир усны зардал 0.3 сая төгрөгөөр өссөн үзүүлэлттэй байна. Дээрх зардлууд өмнөх оноос өссөн учир шалтгааныг авч үзвэл.

---

¹ байгууллагын цахилгаан, дулааны эрчим хүч, цэвэр усны хэрэглээг хэмнэх;

² сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөнийг цахим хэлбэрээр зохион байгуулж, бичиг хэрэг, тээвэр шатахуун, дотоод албан томилолт болон холбогдох бусад зардлыг хэмнэх;

Тайлант онд халаалт, цэвэр бохир усны зардал 47.3 мянган төгрөгөөр өссөн. Энэхүү өсөлт нь өвөл харьцангуй урьд жилээс хүйтэрсэн тээвэр, шатахуун, нүүрсний үнэ нэмэгдсэнээс болсон байна

4.1.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.1.5 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим системд тайлант хугацаанд оруулбал зохих 124 мэдээллээс, хугацаандаа оруулсан 101 мэдээлэл хугацаандаа мэдээлэгдсэн байна. Хугацаа хоцорсон 23 мэдээлэл байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээлэх үүрэгтэй албан тушаалтан мэдээллийг тогтоосон хугацаанд нь тогтмол мэдээлэх, хуулийн хэрэгжилтийг бүрэн биелүүлж ажиллах

4.1.6 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай болон бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд шалгасан зүйлийг холбогдох шалгуурт нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.1.7 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Сүхбаатар аймгийн Онгон сумын төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгээгүй.

4.1.8 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар тогтоосон төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилтийн биелэлт сайн.

Хүснэгт 12. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитаар		/сая төгрөгөөр/ Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Зөвлөмж	2	-	2	-	100
Нийт дүн	2	-	2	-	100

5. Менежментийн захидал

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

5.1 Төсвийн орлого бүрдүүлэлттэй холбоотой:

5.1.1 Илрүүлэлт:

Малын тоо толгойн албан татвар 73,7 сая төгрөгийн орлогыг дутуу төвлөрүүлсэн нь Малын тоо толгойн албан татварын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 /Албан татвар төлөгчийн өмчилж буй Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт байгаа малын тоо толгойд албан татвар ногдуулна/, 5.2 /Тухайн татварын жилд албан татвар ногдуулах малын тоо толгойг Статистикийн тухай хуульд заасны дагуу хийгдсэн өмнөх жилийн мал тооллогын дүнд үндэслэн тодорхойлно./, 6 дугаар зүйлийн 6.2 /Албан татварын хэмжээг энэ хуулийн 6.1-д заасан хязгаарт багтаан сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал малын төрөл тус бүрээр тогтооно/, 7 дугаар зүйлийн 7.1 /Албан татвар төлөгч энэ хуулийн дагуу ногдуулсан албан татварыг тэнцүү хоёр хуваан тухайн жилийн 7 дугаар сарын 15, 12 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор өөрийн өмчилж байгаа малын тоо толгой тоологдож бүртгэгдсэн сум, дүүргийн төсөвт төлнө/, Төсвийн тухай хуулийн 41 дугаар зүйлийн 41.2.1 /хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх/, тус тус зөрчсөн байна.

5.1.2 Эрсдэл:

Төсвийн орлого дутуу төвлөрөх, энэ нөлөөллөөр хөтөлбөр арга хэмжээ тасрах

5.1.3 Өгсөн зөвлөмж:

Малын тоо толгойн албан татварыг төвлөрүүлэх чиглэлээр Багийн засаг дарга, татварын байцаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тодорхой арга хэмжээ болгон тусгаж, биелэлтийг хангуулах, мөн уг албан татвараар төвлөрсөн хөрөнгийг буцаан малчдад үйлчилгээ үзүүлэх тохиолдолд татвар төлсөн байдлыг шалгуур үзүүлэлт болгон авч үзэхийг зөвлөж байна.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2022 оны 09 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл													
Байгууллагын нэр		Нийт зөрчил		/сая төгрөгөөр/									
				Үүнээс									
				Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн		
Засаг даргын тамгын газар		2	0					2	0				
Иргэдийн төлөөлөгчийн хурал		1	0					1	0				
Сум хөгжүүлэх сан		1	14.9			1	14.9						
Орон нутгийн хөгжлийн сан		4	433.5	2	4.7	2	428.8						
Онгон Арвижих		0	0										
Дүн		8	448.4	2	4.7	3	443.7	3	0				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Засаг даргын тамгын газар	1	0			1	0		
Иргэдийн төлөөлөгчийн хурал	1	0			1	0		
Орон нутгийн хөгжлийн сан	1	0			1	0		
Онгон арвижих	0	0						
Дүн	3	0			3	0		